

వక్ర వచన దొంగిలిం చారు. ఆ గులాబీలు ఎవరు కోశారు. ఆ చెట్టు నీడు (బుగతా బిజ పేజీలో)

హాత్మ కా హాత్మ

డా॥ జొన్నలగడ్డ వీరాస్వామి

అప్పుడే నేనును చూడం ముందును నీతిలో ఉన్నది. మనం, ఈ రోజు 'హాత్మ' మరాఠీనాలో ముగిసి ఉంటున్నామని చెప్పాలి. అంతలో కొందరు నేనుకే నాట్యం గొప్పగా, హాస్య నాట్యం గొప్పగా అని నీటి పట్ల గోప్రాణికి తయారయ్యారు.

అప్పుడే బహుశా ఆ ముక్కలో వజ్రం 'సమతా' ముద్రలు వేయబడినవి. వేషం వసుంధర తీసుకుని నీటిలోకి దిగారు.

"మరలా మరలా నేనుకే గొప్పగా మనం తా నేవనలం ఆనుకుంటా. ఆలో మనకు ఒక పెద్ద గొప్పం. మనకు నానరాని శక్తి లున్నాయి. చాలి మనకుని శక్తిదాలు. ఆహారాభావలు, మనమాత్మకాలు మాని పుట్టి మించుతాయి. మన గంధర్వ కన్యలు రుతుల తదికే కుగళులు. నేనుకే నుండి నం తో వీ నుకే దానికే ఉపయోగపడారు. ఇటం చోరదానికే కుగళం కావటం తేను" అంది నవరం.

"నవరం, మా లో కం లో మనకు కొప్పాది. పూజించేది భారతదేశం ఒక్కటే తక్కిన దేశాలనాట మనమంటే దాదా సీనింగా చూస్తారు. భరతఖండం చాల ప్రాచీనమైంది. ప్రకృతి అంది కందాలు మానవుని అందవందాలు తనివిదికా వీక్షించి,

"నం ఆనుకుంటున్నా. భారతం ఒక్క పోకి నవరం వేస్తాం." అంది మమత.

"నవరం, నవరం" అనుకొని మా లో కానికే దిగే ప్రయత్నంలో వున్నాడు.

అంతలో "మనక" వారిద్దరి ప్రయత్నాలు వారి మనస్సులోని ఉత్సాహానికి వికారం మిగిలేదో వారిని వెంటాడింది.

మనక మా లోగా ఆనుకుంటున్నా. నవరం, మనకలు మా లోపుండు నుండునాం. కాగు చేస్తాం. నేకాల్ని మనకం చేస్తాం అనుకుంటే మనక వారి ప్రయత్నాల్ని నమ్మకేయాలను కుంది. నీదాని తనానికే 'మనక' చూరు పేరు అందుకుని మనకలోక వానిని వెంటాడింది.

అలా నందారం వీస్తూ, ఖాలోకిం లో ఒక చిన్న బస్ నీని నేడుతున్నాడు. అది ఊరి వెలుపల, ప్రకృతి నిండు యవ్వనంతో విరాజిల్లు తున్నది. చూడవలకు ఆనందం కలిగిస్తున్నది. ఆ ఒక్కటి తోటలు, కళ కళ లాదే. ఆ నంట ఖామలు, వీవర్ని అయినా ఆనంద తరంగాల్లో తలలాడిస్తాయి.

ఆనందంతో ఉత్కృతి నిక్కియిన నమతా మమతలు ఒక తోటలోనికి వచ్చినారు. ఆ తోట మధ్య ఒక దివ్యమైన వనం. అప్పుడే ఆ తోట యజమాని, తోట మాలిని వెంటలు వాయిస్తూ, "ఈ చెట్టు

లేడీస్ ఫర్

అప్పుడు ప్రేమ రావలసిన అన్ని ప్రకారం అనుకూలం వస్తే ములు మూతమే లభించేవి.

చాలి యిప్పుడు పురుషులకు కూడా అలాంటి అవకాశము కల్పించాము.

అందానికే, ముప్పికకు పేరుగాంచిన గ్లామరం, హార్వే, డి. సి. యం., యు.సి. ప్రమాంకు ములుల తెరి భాలో, తెరిస, తెరిరాట్ నూడింగు, వర్నింగు లభించును.

స్ట్రాచ్ లాన్ సూటింగు సరిక్రొత్త రకములు వచ్చియున్నవి.

femina

ఫోన్ నెం. 61655

పెమినా

జి. డి. హాస్పిటల్ రోడ్, నవరం ను పేట, విజయవాడ - 2.

గు లక్ష గలరు. 1973 జూలై నెలలో ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ వారు రెండేండ్ల క్రితం నియమించిన "భాషా సంఘం" వారు తమ రిపోర్టును సమర్పించారు. అందులో ని విషయాల్ని సూలంగా వాళ్ళా వ్రాతకల్లో ప్రచురించారు. ఆ కమిటీవారు అత్యధిక మెజారిటీతో వ్యావహారిక భాషే వలన పాఠశాలకు యోగ్యమని ఆమోదించారు. ఈ విషయం తెలుగు జోరు ఆఫ్ సెటిల్ సమస్యలకు తెలియదా? అయినప్పుడు వ్యావహారికాన్ని చూపించే "పర్యవారతి" పుస్తకాన్ని వచ్చే ఏడాదిక గూడా పాఠ్యగ్రంథంగా నిర్ణయించటంలోని సామంజస్యం ఏమిటి? 1974 మార్చి 29వ తేదీన గుంటూరులో సమావేశమైన, అరడమిక్ కౌన్సిల్ "శిష్ట వ్యాఖ్యానాంకం" లో గూడా విద్యార్థులు సమాచారాలు రాయవచ్చునని ఆమోదము ప్రవేశపెడిది. ఈ వర్సికలలో ఈ పుస్తకాన్ని పాఠ్యగ్రంథంగా నిర్ణయించడం ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ విద్యాసాసనీ (Policy) విధిద్దం కాదా?

అధికారిక ఆంధ్ర కవిత్వంపై సిద్ధాంత వ్యాసాలు రాసినవారికి మన యూనివర్సిటీలు పి.హెచ్. డి. డిగ్రీలు ప్రసాదిస్తున్నాయి. డాక్టరు నారాయణ రెడ్డిగారి సిద్ధాంతవ్యాసాన్ని ఉపాధారణగా పేర్కొనవచ్చు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ సవ్య కవిత్వ గ్రంథాలకు ఐదూమతులిస్తున్నారు. వాంగంగాధరలికాగారి "అమ్మకం" కురిపిన రాత్రి, సినిమాగారి "మంటలు, మోసపుడు" లాంటి గ్రంథాల్ని ఉపాధారణగా పేర్కొనవచ్చు. కాని సవ్య కవిత్వాన్ని వివరితంగా నిరసించి చూపించే పుస్తకాల్ని విద్యార్థుల చేత తప్పనిసరి పాఠ్యగ్రంథాలుగా చదివించడం అర్హమైనవిషయం. తెలుగు పాఠ్యగ్రంథ విస్తరణ "జనరీటవర్సి" మొదటి ప్రెడిక్టి మగివావతి. వ్యతనాత్మక విలువగలిగిన గ్రంథాల్ని పాఠ్యపుస్తకాలుగా నిర్ణయించాలి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రొ.ఎస్.ఆర్. రామమూర్తిగారి అధ్యక్షతన నియమించిన "వరికలక సంఘం" కూడా తెలుగు ఉపవాచకాల్లోని భాష కన్న వ్యావహారికంగా ఉండాలని నిర్ణయించింది. తెలుగులో ఈనాడు మంచి సారస్వత విలువ గలిగిన సవలలు వ్యావహారిక భాషలో తెలువదునున్నాయి. వాటిని ఉప వాచకాలుగా నిర్ణయించాలి. అధిక విద్య బాగం పేరిట ప్రాచీన సంప్రదాయ బద్ధంగా రాసినవాటిని నిర్ణయించడం వదిలి గేయ కావ్యాలు ముప్పుగువటిని మోడరన్ పోయెట్రిగా నిర్ణయించాలి

హత్యకాని హత్య

(19 వ పేజీ కరువాయి)

లేక ఎండిపోతుంది." అరుస్తున్నాడు. ఆ దృశ్యాన్ని కన్నులారాచూచిన సమతా మమతలు హడలెత్తి, గడ గడా వణకారు. "ఏమిటి, వీరి సంస్కారం? ఏమిటి వీరి సాగరికత? గొడ్డును కొకతే అరవలేమి. దానికి నోరు లేదుకొబట్టి. మనిషికి నోరున్నా ఆ బాధను నహించి, నోరు మెదవలే కున్నాడు. ఈ దేశంలో హీన జాతివారిని ఎవరువులుగా చూసారు కాబోలు." అని సానుభూతి మాటలు వారిద్దరు చెప్పుకున్నారు. ఆలోచించుజమనీ, ఎత్తులావు ప్రహ్య కంగావున్నాడు ఆ ఊరికి ఒక పెద్ద మోటు బతి సెయింపక్రిందిదాకస్వ దేశవళివ ప్రధారి. రాజకీయాల్లో, ప్రభుత్వంలో ఆయన ఆక్రమించవలసిన హోదా లేమి లేవు; వారి ఆస్తి వివరాలు వారితే తెలియవు. వారి ఈ ఆ సంతా వారి జీవితకాలంలోనే సంపాదించాడు.

వారికి అనుకూల ఆం టూ ఏం లేదు. అటంబాటు ప్రేరికే, జనించే ఎన్నో లక్షం కిగ్రీంవెడి. తీవ రాశిని వం కుల్ని భస్యం చేస్తుంది. వారలాకాదు. వారి బల్లని చుక్కల్లో, దేన్నయిన, ఎవర్నియినా చచ్చి పటం చేయగలరు.

ఈ వివరాల్ని తెలిపిన, సమతా మమతలు ఊళ్ళోకి ఒయలు దేరారు. ఇరుకు నీడులు, ఒకరిమీద ఇంకొకరు నడిచే జన సందోహం, దురంధ వాయువుల్ని వదిలే మురికి కాళ్ళలు, ధూళితో, చెత్తతో నిండి పోయిన రస్తాలు - వీటిని చూచి, ఇదేనా భారత దేశం సాధిస్తున్న ప్రగతి అనుకున్నారు.

అలా ఇంకొంకం దూరం నడిచారు. పంచములకు, సవర్ధలకూ, విద్యార్థులకూ మధ్య జరిగే యుద్ధాలు, ఒకే భాషీయుల మధ్య కొట్లాటలు, లేమితనం, విజ్ఞతనం, మోసాలు, ఖాసీలు - ఇదేనా భారత సంస్కృతి అని నివ్వెర పోయారు.

ఇంకా కొంతదూరం సాగారు. ఆచార త్రిల సాఠకాల, సాయం సమయంలో ఇళ్ళకు తిరిగి వెళ్తున్నప్పుడు యువతుల్ని చూశారు.

వారిలో చచ్చినా, పోయినా, నాజూగా కాంతుల్ని ఈన ఒక అమ్మాయిని చూచారు. ఇదే కాబోలు భారత స్త్రీ అందిం :: కాని ఏం లాందిం :: తెల సంస్కారం లేని జాతి, శరీరాన్ని కప్పిన ఆ తు కు లు వేసిన బొంతలు, రక్షణ లేని పాదాలు, వీర సం ఉట్టవడే శరీరం.

ఆ యువతిని చూచి, విస్మయం పొంది,

అమెను వెంబడించారు. అమెలో ఇన్నో చేరారు ఒకే మంచం పడే ఇల్లు, కొన్ని చింకివాసలు అది ఒక ప్రభుత్వ చిన్నతరగ ఉద్యోగస్తుని ఇల్లు.

ఆ అమ్మాయి తండ్రి ఆ ఇంట్లో ఒక మూల దిగాలుగా కూర్చున్నాడు. వారు వెంబడించిన అమ్మాయి పేరు లత, అలాగే కాని ఏం ప్రయోజనం :

కూతురు ఇంట్లోకి రావటం చూచిన ఆ తండ్రి, 'అమ్మాయి, ఇటుమాటు అన్నాడు.

"ఏం లేదమ్మా, మా ఆస్తిసర్గాడు చాల మంచివారు, ఆయన మిత్రాంత గృహంలో ఉన్నాడు. నిన్ను చూచాలి. అన్నాడు.

"నాన్నాడు, మీ ఆస్తిసర్ గారికి కనీసం యాదై విక్రయాన్ని ఉంటాయి కదా : నన్ను చూడం ఏమిటి?" అన్నది.

అదికాదమ్మా, అతనితో పాటు ఒక స్నేహితుడు కూడా వచ్చాడు. ఆ స్నేహితు

కి సచ్చిత్రే అతని కొడుక్కి...."

"అదికాదండీ, సచ్చిత్రే, మీ ఆఫీసర్ స్నేహితుని కొడుక్కి, మనకు సావత్వం ఎక్కడ? అర్హతలు ఎక్కడ?"

"ఎమోనమ్మా, నీ అదృష్టం ఎలాఉందో నీ నగుమోము చూస్తే, సరే సంతే, నాకు కావలసిందేమీ ఉంది? ఉన్నవారితో, మంచి బట్టలు ఎరుకొని, తయారు కామ్మా?"

"మీ ఇష్టం" అని పెళ్లి చూపులకు తయారయింది.

సమతా మమతలు గుసగుసలు ప్రారంభించారు. వారిసానుభూతి ఇంకా లత మీద పెరిగింది. లత మోముచూచి, ఏవిధంగా నైనా ఆమెకు సాయపడాలనుకున్నారు. ఆ ఆఫీసర్ స్నేహితుని మనస్సు మరింత మెత్తన చేసి, లతకు వారి కుటుంబంలో ఒక స్థానం కల్పించాలనుకున్నారు.

అలా అనుకుంటూ సమతా మమతలు హుటా హుటాగా విశ్రాంతి భవనం చేరుకున్నారు.

"ఎమండీ ఆఫీసర్ గారు. మీ తాచేదారు, అన్నట్లు, వాళ్లమ్మాయిని పెళ్లి చూపులకు తీసుకరావేదు. నాకా అమ్మాయి సచ్చిత్రే, బేషుగా మా కోడలిగా చేసుకుంటాం."

"ఓంధర పడకండి. మావాడు చాల ఉత్తముడు. అరసి చూచుకు కూతురు కూడ ఉత్తమురాలే. ఈ వివాహమే జరిగితే, ఒక పర్వదినంగా భావిస్తాను" అన్నాడు.

అలాగే సనుకొని ఇద్దరూ లతకోసం సిద్ధులు చూస్తున్నారు.

చుప్పనాతి ఘనర వారి సంభాషణల్ని వింటూన్నది. వారి సంభాషణలు బాధగా ఉన్నాయి. ఆ ఆఫీసర్ స్నేహితుడు, చాల ఉన్నత కుటుంబీకుడు. ఆ అమ్మాయి ఒక చిన్న కుటుంబీకురాలు. పొద్దు ఎలా కుదురుతుంది. ఇది "సమతా మమతలు" నా మీద పన్నిన రుద్రులు. వారి యత్నాలు సర్వ వేళల వమ్ముచేసి భగ్గుంచేయాలి.

అంరలో ఆ విశ్రాంతి గృహం ముందు ఒకరికై ఆగింది. లత, తండ్రితో దిగింది.

లతను పై నుంచి క్రింద వరకు పరికించిన, 'ఘనత' ఆ సౌందర్యున్ని చూచి ముగ్ధురాలయింది. అందమంటే, ఆమె పొత్తే. వినయవిధేయతలతో చూడ

ముచ్చటగా ఉంది.

ఆ ఆఫీసరు స్నేహితునికి కోడలే కాదు, దేవేంద్రుని కోడలు కాగల అర్హతలున్నాయి అని తనలోనే అనుకుంది.

ఆఫీసర్, అతడి స్నేహితుడు లతను చూచారు. సంతోషంతో స్వాగతంచెప్పారు. ఆమె రూపురేఖా విలాసాలు చూచి మురిసి పోయారు.

ఆఫీసర్ లతకు కర్పించావి కూర్చోమని పై గచేశాడు. లత వెనకముందాడుతూంటే, "కూర్చోమ్మా! మనమంతా ఒక్కటే" అని అన్నాడు.

ఆఫీసర్ స్నేహితుడు లతను కుశల ప్రశ్నలు వేశాడు. క్లాసులో మంచి మార్కులు వసాయుని తెలుసుకున్నాడు. పెనదువుకూడ తన కోడలుగా ఇవ్వవచ్చుననుకున్నాడు. అన్ని సరిపితులు లతకు అనుకూలంగా వుండాలి.

అంతలోనే అవన్నీ చూస్తున్న మనలకు కన్నుకుట్టింది. పళ్ల కొరికింది. ఇది ఎలా జరుగుతుందో చూస్తూ ఉన్నది.

అదే తడువుగా ఆఫీసర్ స్నేహితుని హృదయగవజాల గుండ హృదయంలోకి ప్రవేశించింది. అతని శరీరంలో ప్రతి అణువునూ "ఘనత"లో నింపింది. "సమతా మమతల్ని బయటకు గెంటింది.

వెంటనే అతని శరీరంలో ఒక కుదుపు వచ్చింది, హఠాత్తుగా వింత వింత అనుభూతుల్ని పొందాడు.

"ఎమిటి ఈ లతలో ఘనత?" అని ప్రశ్నించుకున్నాడు. ఆ ప్రశ్నకు జవాబు రాలేదు. రాదు కూడ.

వెంటనే స్నేహితుడు ఆఫీసర్ వైపు చూచాడు. లతను సంపించు; తన వారితో సంప్రదించి వివరాలు తెలుపుతూ నన్నాడు.

అంతే! వివరాలకు నెలల తరపడి ఎదురు చూశాడు లత తండ్రి. ఆఖరికి నై రాశ్యాన్ని పొందాడు.

'సమత' చిత్రయింది. 'ఘనత' నవ్వీంది. అది ఒక రాత్రివేళ. బాగా ప్రొద్దుపోయింది. లత తండ్రి చాలా ఆలశ్యంగా ఇల్లు చేరాడు. ఎందుకో లత పట్టిపట్టిన నిద్రను అనుభవిస్తుంది. తండ్రి రాగానే సంభాషణ వినాలని నిద్ర నటించింది.

"ఎమండీ, ఏమైంది మీ దగ్గర బంధువుల అబ్బాయి సంబంధం?" అని లత తల్లి అడిగింది.

"ఏముంది. మనమ్మాయి అంద శండాల్తో

పనిలేదంటా. గుణగణాలు అందిరి. అంటే నట. ఆయనగారికి నెలకు మూడుపదిల టి కే మట, పెద్ద పెద్ద వారు వారి చుట్టూ తిరుగుతున్నా ఏ సంబంధం నిర్ణయించలేదట. నన్ను ఒక ఈగ, దోమ, లాగ చూశారు, తిరిగి వచ్చాను. లతకు వివాహం ఈ ఇస్కూలో చేయగలదా అనే ప్రశ్న ప్రతిఘటియో వెన్నాడుచూనేవుంది"

ముసుగులో ఉన్న లత అంతా విన్నది. తన భవిష్యత్తేమిటని ప్రశ్నించుకుంది. తల్లి దండ్రులకు రాదొక గుడిబండయ్యానని, ప్రతిబంధకమయ్యానని తల్లిడిల్లింది.

సమాధానాలు రాని ప్రశ్నలు ఆమెలో ఉచ్చించాయి. నిస్పృహలో పడ్డది. నిస్పృహ అనేది మానసిక లక్షణాత్మంలో ఒక కఠినమైన పేజీ ఆ మానసిక రుగ్మతకు లొంగినవారు వ్యక్తిత్వాన్నే కోల్పోతారు. అతి సున్నితమైన, చురుకు మధురమైన ప్రేమలకు దూరమౌతారు. అగమ్యమైన, అగోచరమైన దారిలో పడతారు. ఆ దారంతా చీకటి మయంగా ఉంటుంది. ఆ దారిలో నడిచే దారికి, ఏమీ కనిపించవు.

అల్లి సీతిలో పడింది లత - సుతిమెత్తని లత బిందుకుడులకు, ఉదేశాలకు, తట్టుకోలేదు, సాపం;

తల్లి బెటాపని మీద వెళ్ళింది. లత ఒంటరిదైంది. తల్లి దండ్రులవారోను గోడ మీద నుంచి దింపింది. పొయో ముందుఫల సుంచింది.

అంతే. ఎంతకూ తలుపులు తెరవడంలేదు. లత తల్లి తలుపుల్ని వగలగొట్టింది. ఆ దృశ్యాన్ని చూచింది

కిరోసీన్ మంటలో, లత చర్యం, దుస్తులు ఒక్కటై, అట్టగా మారింది. తుదిక్షణాల్ని నిదురు చూస్తున్న లత కళ్ళు తండ్రి కోసం ఎదురు చూస్తున్నాయి.

మంటల వేసికి ఆవిరయిన లత కళ్ళలో నీరు లేదు.

గుండెలు బాదుచుంటూన్న తల్లితో "స్త్రీగా ఈ దేశంలో పుట్టినందుకు, ఆత్మాహుతి" అని నిదరగా చెప్పింది లత.

"మమత" పిచ్చి దైంది. "ఘనత" తన మన విజయానికి "సమతా మమతల" వేపు చూస్తూ వికటాట్టహాసం చేసింది.

